

BELEID MEER- EN HOOGBEGAAFDHEID

Basisschool Vlasgaard

Ineke van der Meer

Inhoud

Inleiding	2
1. Visie en doelen	3
1.1 Welbevinden	3
1.2 Kerndoelen	3
1.3 Plusdoelen	3
1.4 In één oogopslag	3
2. Signalering	4
2.1 De aanmelding	4
2.2 Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH)	4
2.3 Observaties leerkracht	4
2.4 Toetsing	4
2.5 Het vervolg	4
3. Verrijking, compacting en versnelling	5
3.1 Compacting	5
3.2 Verrijking in de school	5
3.2.1 Groep 1/2	5
3.2.2 Groep 3 t/m 8	5
3.3 Bovenschoolse verrijking	5
3.4 Versnelling	6
4. Een doorgaande lijn	7
5. Communicatie	8
5.1 Het bovenschools bestuur	8
5.2 Het schoolbestuur	8
5.3 De commissie hoogbegaafdheid	8
5.4 De intern begeleiders	8
5.5 Het leerkrachtenteam	8
5.6 Meer- en hoogbegaafde leerlingen en hun ouders	8

Inleiding

Basisschool Vlasgaard heeft als motto “Ieder kind wordt gezien”. Van daaruit vinden wij het belangrijk dat er passend onderwijs wordt geboden aan alle leerlingen, ook aan meer- en hoogbegaafde leerlingen. Om dit belang te benadrukken zijn wij inmiddels een begaafdheidsprofielschool. In 2024 worden we opnieuw gevisiteerd om dit certificaat te verlengen.

In het volgende beleidsdocument wordt vanuit de visie en missie van Vlasgaard het meer- en hoogbegaafdenbeleid verder uitgewerkt. We bekijken welke doelen we nastreven met deze leerlingen, hoe de signalering plaatsvindt, welke vormen van verrijking we aanbieden, hoe de doorgaande lijn gewaarborgd wordt en welke betrokkenen er bij dit beleid zijn.

In dit beleidsplan wordt wisselend gesproken over meer- en hoogbegaafde leerlingen, leerlingen met kenmerken van begaafdheid en kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Wij willen als school de kaders waarin deze leerlingen vallen niet al te strak omlijnen, omdat daarin de valkuil schuilt om in hokjes te gaan denken. De kracht van ons team bestaat er juist uit dat wij ieder kind in al zijn facetten zien. Zo kan het zijn dat een leerling op het ene vakgebied verrijking aangeboden krijgt, terwijl het op een ander vakgebied meedoet met de basisstof.

Dit plan is geschreven door het team van Vlasgaard, voor ouders en voor andere belanghebbenden.

Commissie meer- en hoogbegaafdheid

1. Visie en doelen

Ieder kind wordt gezien

Dit is het motto van Vlasgaard. Wij streven er naar dat ieder kind zich in onze school thuis voelt, we hebben aandacht voor elkaar en ieder kind mag zijn wie hij is. We vinden het als school belangrijk dat ieder kind zich eigenaar voelt van zijn leerproces en zicht heeft op wat hij goed kan en waar hij nog in wil oefenen. We bieden in onze school structuur waar dat nodig is en ruimte waar dat kan, zodat kinderen hun talenten kunnen ontdekken. We vinden een goede samenwerking tussen kind, ouders en school erg belangrijk en zien dit als een driehoek, waarin respect en vertrouwen een voorwaarde is.

Van daaruit zijn de onderstaande doelen voor het onderwijs aan meer- en hoogbegaafde leerlingen tot stand gekomen.

Met het onderwijs aan meer- en hoogbegaafde leerlingen streven we een aantal doelen na:

1.1 Welbevinden

Zoals bij alle leerlingen staat welbevinden voorop. Een kind kan niet tot leren komen als het niet lekker in zijn vel zit. Als een leerling niet goed in zijn vel zit, is het eerste doel waaraan gewerkt wordt om het welbevinden van die leerling weer op peil te krijgen. Pas daarna wordt gekeken naar de andere doelen. Hoe aan dit doel gewerkt wordt, verschilt per kind. We kijken hierbij ook naar kinderen met gedragsmoeilijkheden en proberen aan te sluiten bij het kind.

1.2 Kerndoelen

Als een leerling (weer) goed in zijn vel zit, is het van belang dat hij tot leren komt. We willen dat ook onze meer- en hoogbegaafde leerlingen de kerndoelen beheersen. Daarbij is het van belang om op te merken dat wanneer dit ten koste gaat van het maken van verrijkingswerk, het zo kan zijn dat het welbevinden van het kind omlaag gaat. Het is dus steeds weer maatwerk om te bekijken welk doel bovenliggend is.

1.3 Plusdoelen

Het aanbieden van verrijkingswerk op Vlasgaard is belangrijk, omdat we daarmee leerlingen de vaardigheden aan willen leren die andere leerlingen oppikken bij de basisstof. Denk dan aan de executieve functies, zoals taakaanpak, volgehouden aandacht, doorzettingsvermogen en doelgericht gedrag. Daarnaast verwachten we dat de leerlingen ook kunnen samenwerken. Het inhoudsdoel is daaraan ondergeschikt. Bij bijvoorbeeld Rekentijger gaat het er dus vooral om dat een leerling leert hoe het bepaalde rekentaken aan moet pakken en minder om nog beter te worden in rekenen.

1.4 In één oogopslag

Het is voor ons belangrijk dat alle leerkrachten, ouders en andere belangstellenden in één oogopslag duidelijk hebben op welke manier ons beleid op (hoog)begaafdheid in elkaar steekt. Hiervoor hebben we een factsheet laten ontwerpen die we gebruiken bij oudergesprekken, maar die ook in de mappen van alle leerkrachten te vinden is. Zo zorgen we voor een doorgaande lijn in dit beleid. U vindt deze in de bijlage.

2. Signalering

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke momenten en manieren onze leerlingen gesignaleerd (kunnen) worden als leerlingen die compacting en verrijking nodig hebben. Geen enkel signaleringsinstrument dat hieronder wordt genoemd is onfeilbaar. Daarom is het juist van belang dat alle instrumenten gebruikt worden, zodat de kans zo groot mogelijk wordt gemaakt dat alle meer- en hoogbegaafde kinderen gezien worden.

2.1 De aanmelding

Bij de aanmelding vindt een intakegesprek plaats met de intern begeleider. Tijdens dit gesprek komen ook vragen aan bod over ontwikkelvoorsprong op verschillende gebieden. Daarnaast vindt er een schriftelijke overdracht plaats vanuit de voorschoolse opvang. Ook neemt de school (met toestemming van ouders) contact op met de voorschoolse opvang om daar bijzonderheden op te vragen. Op deze manier kunnen nieuwe kleuters al erg snel gesignaleerd worden.

2.2 Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH)

Vlasgaard werkt met het DHH als signaleringsinstrument. Hiervan wordt in groep 1, 3 en 5 de zogenoemde quickscan uitgevoerd. Leerlingen die hierin naar voren komen doorlopen de modules 'signalering' en/of 'diagnostiek'. De leerkracht en de ouders vullen hierbij een vragenlijst in. Vanuit de vragenlijsten wordt een gesprek met de leerkracht, de ouders en de intern begeleider gepland. Er wordt bekeken welke onderwijsbehoeften er liggen en wat hiermee concreet in de klas (of daarbuiten) gedaan gaat worden. Daarnaast kan er behoefte zijn aan verder onderzoek.

Het DHH kan ook ingezet worden op andere momenten, bijvoorbeeld als in een groepsbespreking naar voren komt dat de onderwijsbehoeften van een leerling passen bij een kind met kenmerken van begaafdheid. Dan wordt eerst de module 'signalering' ingezet.

2.3 Observaties leerkracht

Het kan ook zo zijn dat een leerkracht via observaties in verschillende situaties het vermoeden krijgt dat een leerling meer- of hoogbegaafd is. Met deze informatie gaat de leerkracht naar de intern begeleider en samen kijken zij naar de volgende stap. Bij twijfel kan de specialist hoogbegaafdheid, de intern begeleider, de ondersteuningsspecialist van het samenwerkingsverband of de leerkracht van de peergroep meekijken in de klas of een gesprek aangaan met de leerling om meer duidelijkheid te scheppen.

2.4 Toetsing

Aan de hand van de halfjaarlijkse Citotoetsen kan ook een vermoeden van meer- of hoogbegaafdheid ontstaan. Ook in deze situatie bekijkt de leerkracht samen met de intern begeleider wat een volgende stap kan zijn. Hierbij moet aangemerkt worden dat meer- of hoogbegaafde leerlingen niet altijd hoge toetsscores behalen.

2.5 Het vervolg

Als de eerste signalering gedaan is, dan kan in het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid de module Signalering ingezet worden. Hierbij vullen zowel de leerkracht als de ouders een vragenlijst in. Aan de hand van die vragenlijst wordt gekeken of deze leerling (waarschijnlijk) een meer- of hoogbegaafde leerling is. Daarna worden afspraken gemaakt voor het aanbieden van verrijking en compacting in de klas, er kan gekeken worden naar Challenge-uur en er kan indien nodig intelligentieonderzoek gedaan worden om bijvoorbeeld toegang te krijgen tot de peergroep.

3. Verrijking, compacting en versnelling

Als een kind (waarschijnlijk) meer- of hoogbegaafd is, is het van belang dat hij of zij onderwijs krijgt aangeboden dat past bij zijn niveau. Op Vlasgaard werken we met verschillende vormen van verrijking en compacting, op groepsniveau en op bovenschools niveau.

3.1 Compacting

Compacting wil zeggen het beperken van het basisaanbod, zodat er tijd is om te werken aan verrijkingswerk. Op Vlasgaard zien we verrijkingswerk als onderdeel van het leeraanbod, dus niet als extra werk. Daarom is het van belang dat leerlingen de tijd hebben om dit verrijkingswerk te maken. Hoe er gecompact wordt is per vak verschillend. Pluspunt en Atlantis bieden een compactingslijn aan. Op die manier voorkomen we dat leerlingen hiaten oplopen op bepaalde onderdelen van de stof. De intern begeleider en/of specialist hoogbegaafdheid kijkt mee en adviseert als een leerkracht op dit vlak een hulpvraag heeft. Er wordt gecompact bij de vakken taal, spelling, rekenen, lezen en Jeelo (waar nodig). Per leerling wordt gekeken waar verrijking en dus compacting nodig is.

3.2 Verrijking in de school

Op Vlasgaard wordt op verschillende niveaus verrijking aangeboden. In alle groepen worden door de leerkrachten zelf verrijkingsopdrachten ontworpen voor het vak Jeelo (Je eigen leeromgeving). In ieder thema worden verrijkingsopdrachten aangeboden. Bij het ontwerpen van deze opdrachten kan de specialist hoogbegaafdheid helpen en ook de docent van de peergroep kan hierbij van dienst zijn.

3.2.1 Groep 1/2

In de groepen 1/2 wordt gedifferentieerd in de instructies door de leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong moeilijkere vragen te stellen. Ook in de verwerking wordt gedifferentieerd door deze leerlingen moeilijkere opdrachten te geven. Daarnaast worden er andere eisen gesteld aan vaste werkjes. Er is een groepsoverstijgend challenge-uur. Daarin worden moeilijkere opdrachten aangeboden.

3.2.2 Groep 3 t/m 8

In groep 3 t/m 8 wordt verrijking in de groep aangeboden in de vorm van Rekentijger en Denken over Taal. Dit kan worden aangevuld met ander materiaal, wanneer dit voor een individuele leerling of groepjes leerlingen noodzakelijk blijkt. De leerlingen die verrijkingswerk aangeboden krijgen, krijgen minimaal eenmaal in de week instructie voor dit werk, door de eigen leerkracht of door een andere leerkracht van dezelfde jaargroep. In de instructie is ook ruimte voor het aanbieden van strategieën, zodat de leerlingen leren op welke manier ze het werk aan kunnen pakken. Ook wordt er tijdens de instructie aandacht besteed aan de vorige opdracht.

Daarnaast is er voor de leerlingen het challenge-uur georganiseerd. Hier wordt eenmaal per week extra aandacht besteed aan leerlingen die niet aan de peergroep (zie hieronder) deelnemen, maar wel behoefte hebben aan extra uitdaging (buiten hetgeen dat wordt aangeboden in de groep). Ons samenwerkingsverband 30.06 heeft een aanbod ontwikkeld wat hier mooi bij past. Daarnaast wordt materiaal gezocht uit verschillende bronnen. Hieraan is een brugopdracht verbonden, die in de klas wordt uitgevoerd.

3.3 Bovenschoolse verrijking

Eenmaal per week is er in de ochtend een peergroep, waarin hoogbegaafde leerlingen samen met hun peers kunnen werken aan de doelen "leren leren, leren leven en leren denken". De peergroep wordt vanaf schooljaar 2022-2023 op basisschool Vlasgaard gegeven en is toegankelijk voor kinderen van groep 4 t/m 8. De leerlingen werken daar een deel van de tijd in projectvorm en een deel van de tijd aan inhoudelijk verrijkingswerk. Iedere zes weken wordt er rond een bepaald thema gewerkt. De

leerlingen krijgen vanuit de peergroep een zogenoemde “schoolopdracht” mee, die ze in de klas moeten afmaken, zodat er een verbinding ontstaat tussen de peergroep en de school.

Om te mogen deelnemen aan de peergroep is een (verkort) intelligentieonderzoek nodig. Een toelatingscommissie bekijkt aan de hand van de onderwijsbehoeften van het kind en het afgenomen onderzoek of de leerling toegelaten wordt tot de peergroep.

3.4 Versnelling

Voor versnelling wordt in de praktijk binnen Vlasgaard niet vaak gekozen. We kunnen vaak door het inzetten van de bovengenoemde interventies aan de onderwijsbehoeftes van de leerlingen tegemoetkomen. Het kan wel voorkomen dat het welbevinden van een kind in het geding komt of er andere zwaarwegende argumenten zijn om tot versnelling over te gaan. In dit geval overleggen de intern begeleider, specialist hoogbegaafdheid en de leerkracht hierover met de ouders. Het kan dan zijn dat een leerling in een hogere groep wordt geplaatst of versneld doorstroomt naar het voortgezet onderwijs. We maken bij deze gesprekken gebruik van de vragenlijst Versnellen zonder drempels van School aan zet. We onderzoeken op die manier of versnellen de juiste keuze is voor deze leerling. Als dit zo blijkt te zijn, onderzoeken we of er hiaten zijn die opgelost moeten worden, door de leerling door te toetsen van Leerling in beeld.

4. Een doorgaande lijn

Het is van belang dat de aanpassingen die gemaakt worden aan een onderwijsprogramma doorlopen in het volgende schooljaar, zodat leerlingen weten waar ze aan toe zijn. Hiervoor hebben we de volgende afspraken gemaakt.

In het groepsoverzicht staat welke aanpassingen gedaan worden aan het onderwijsprogramma. In het geval van hoog- of meerbegaafde leerlingen wil dat zeggen dat beschreven staat welke vormen van verrijkingswerk aangeboden worden en of de leerling naar de peergroep gaat. Op die manier kan aan het begin van het volgende leerjaar meteen gestart worden met de juiste taken. Natuurlijk kunnen hier veranderingen in optreden. Deze worden besproken met de intern begeleider, in de groepsbespreking of op een ander moment.

In de rapporten wordt niet alleen aandacht besteed aan de basisstof, maar er wordt ook iets geschreven over het verrijkingswerk. Dit kan gaan over inzet, taakaanpak of resultaat.

In het weekprogramma wordt tijd gemaakt om te werken aan verrijkingswerk. Hierbij kan het zo zijn dat de instructie verkort wordt, of dat een deel van de verwerking wordt ingekort. De leerkracht is er verantwoordelijk voor dat de leerlingen de kerndoelen blijven beheersen. Dit wordt bijvoorbeeld getoetst na afronding van het blok. Mochten er onverhoopt toch hiaten ontstaan, dan worden die onderdelen geremedieerd (vaak is daar minder tijd voor nodig dan bij andere leerlingen). Het verrijkingswerk hoeft daarbij niet in het geding te komen.

5. Communicatie

In het geheel van dit beleidsplan zijn een aantal betrokkenen aan te wijzen, om duidelijk te krijgen wie in dit verhaal verantwoordelijk is, hebben we dit uitgezet in dit hoofdstuk.

5.1 Het bovenschools bestuur (Optimus onderwijs)

Optimus onderwijs heeft haar beleid op meer- en hoogbegaafdheid. Alle individuele scholen richten hun onderwijs in passend bij de visie van de school en in lijn met dit beleid. Binnen het bestuur is een begaafdheidsprofielschool (Vlasgaard) en ook een voltijdsvoorziening HB (De Regenboog). Daarnaast faciliteert Optimus peergroepen in alle regio's en zijn er enkele hoogbegaafdheidsspecialisten gefaciliteerd om scholen te begeleiden bij hulpvragen en casuïstiek.

In het samenwerkingsverband 30.06 waar basisschool Vlasgaard toe behoort zijn meerdere ondersteuningsspecialisten (HB) werkzaam. Deze worden betrokken bij casuïstiek rondom leerlingen, maar ook voor coaching van de leerkracht/Intern begeleider of teamscholing.

5.2 De commissie hoogbegaafdheid

Op Vlasgaard bestaat de commissie uit de intern begeleider van de onderbouw en drie leerkrachten, waarvan een leerkracht de opleiding volgt tot talentbegeleider. Zij zorgen ervoor dat de randvoorwaarden op orde zijn, zoals het up-to-date houden van het beleid, ervoor zorgen dat leerkrachten uit de voeten kunnen met verrijking en compacting en het ondersteunen bij gesprekken tussen ouders en leerkrachten. De commissie ondersteunt daarnaast leerkrachten met specifieke vragen op het gebied van hoogbegaafdheid.

5.3 De intern begeleiders

De IB'ers zijn van belang bij het signaleren van hoogbegaafde leerlingen. Zij houden contact met leerkrachten en met ouders. Als er verder onderzoek aangevraagd wordt, gaat dit via de intern begeleiders. De intern begeleiders volgen de leerlingen meerdere jaren en kunnen daardoor goed toezien op de doorgaande lijn. Er is regelmatig contact tussen de intern begeleiders en de commissie hoogbegaafdheid, zodat leerkrachten en ouders goed en snel gehoord kunnen worden.

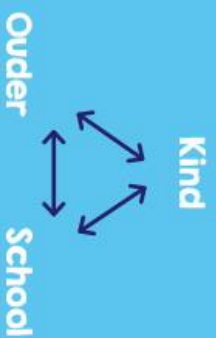
5.4 Het leerkrachtenteam

In het team is er draagvlak voor de manier waarop wij meer- en hoogbegaafdenonderwijs vormgeven. Leerkrachten signaleren actief en zijn verantwoordelijk voor de instructie van en reflectie op het verrijkingswerk en zij zorgen dat de leerlingen voldoende tijd krijgen om te werken aan het verrijkingswerk. Zij staan in nauw contact met de intern begeleiders en de specialist hoogbegaafdheid bij vragen en opmerkingen.

5.5 Meer- en hoogbegaafde leerlingen en hun ouders

Bij de signalering worden ouders meegenomen middels een vragenlijst die zij invullen. Daarna zijn er gesprekken tussen de leerkrachten, intern begeleiders en ouders over welke aanpassingen er gemaakt worden. In de bovenbouw worden de leerlingen hierin steeds meer meegenomen. Als er aanpassingen gemaakt worden in het aanbod, wordt dit door de leerkracht besproken met de ouders en de leerling.

Ieder kind wordt gezien beleid hoogbegaafdheid

Signaleren

- ☐ intake
- ☐ quickscan DHH
- ☐ leerlingvolgsysteem
- ☐ DHH signalering
- ☐ DHH diagnostiek

Monitoring: Intern begeleiders en specialist hoogbegaafdheid

1. Compacten en verrijken

- ☐ plustaken groep 1/2
- ☐ rekentijger
- ☐ denken over taal
- ☐ plusopdrachten Jeelo
- ☐ plusboek Atlantis

2. Challenge-uur

- 1 uur per week
- klasopdracht

3. Peergroep

- 1 ochtend per week
- leren leren / leren leven / leren denken
- projecten

4. Versnellen

- ☐ versnellingswenselijkheidslijst
- ☐ doortoetsen
- ☐ vervroegde doorstroming
- Vooruitgezet Onderwijs (VO)

5. Op naar het VO

- contact met scholen in wijde regio
- netwerk BPS-scholen